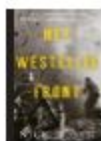

vijf tips uit de recente boekenoogst

Verzameld werk

Op tempelbezoek in Japan of flaneren door Parijs? Of in gedachten naar de Alpen met een lesbisch stel van Simon Vestdijk? Thuisblijven kan ook: met één kilo papier over de Eerste Wereldoorlog. **Peter Jacobs**

NICK LLOYD
Hot westelijk front
Vertaald door Willem van Paasssen,
Hollands Diep, 784 blz., 34,99 €
(e-boek 12,99 €)

Als u dacht dat we het de voorbije jaren wel gehad hadden met de Eerste Wereldoorlog, dan vergist u zich schromelijk. Het blijft een favoriet en eindeloos boeiend onderwerp voor historici en lezers van geschiedenisboeken.

Nick Lloyd, een 42-jarige Britse militair historicus, voegt nog een kassei van een boek aan de stapel toe. De docent aan King's College in Londen is bekend van zijn werkstuk over Passendale in 1917. In *Het westelijk front* concentreert hij zich op de strategie van de oorlogvoerende landen en op het militaire verloop van de oorlog aan het westelijke front, in België en Frankrijk, van 1914 tot 1918 dus. Lloyd laat zijn gedetailleerde verhaal op het ministerie van Buitenlandse Zaken in Brussel beginnen.

Strategisch en militair impliceren hier gelukkig niet saai en overbekend. Loyds werk is hoogst leesbaar en hier en daar nog verrassend; het heeft epische allures.

Het is het eerste boek van een trilogie: in 2024 volgt *The eastern front* en in 2027 *The wider war*, over locaties en aspecten van de Grote Oorlog die bij ons minder aandacht krijgen. Het contract is getekend. Hopelijk worden de boeken ook vertaald.

RUDI WESTER
Bostaat o o en raarder leven dan het mijne? Jef Last (1898-1972)
Prometheus, 566 blz., 39,90 €

De naam Jef Last (1898-1972) dook de voorbije jaren weleens op in mijn lectuur. Meestal was hij een edelfigurant in het leven van een ander, maar een duidelijk beeld van wie die man was, kreeg ik niet. De reden lees ik al in de eerste zin op het achterplaat van de biografie van de links geëngageerde Nederlander door francofiele Rudi Wester: Last was 'romancier, dichter, essayist, si-noloog, schilder, polyglotte journalist, vertaler, provo, begeesterd spreker'. Andere bronnen geven nog langere lijsten op en zelf vatte hij zijn cv zo samen: 'Het spreekwoord "twaalf ambachten, dertien ongelukken" zou wel enigszins op mij toegepast kunnen worden, want ik was achtereenvolgens mijnwerker, afbouwertje op de visserij, matroos op de marine en de koopvaardij, assistent manager bij de ENKA, bordenwasser in New York, salesman in Kingston on Hudson, bankwerker bij de Otis elevator fabrieken in Flushing en bij Bercels patent, leider van de filmdienst van het Instituut voor Arbeidersontwikkeling, expliciteur, chauffeur en actue-

de eerste avant-gardefilm die Joris Ivens maakte, en waarvoor ik het scenario had geschreven'. De archetypische duizendpoot dus, maar vooral een rebel en ook wel 'een lastig mens' - zo stond het in 1972 in een van de in memoriams. Zijn werk blijkt al even divers: van poëzie tot postume porno.

Last mocht de Franse schrijver André Gide (met wie hij in de zomer van 1936 naar de Sovjet-Unie reisde) en de Duitse socialistische politicus Willy Brandt tot zijn vrienden rekenen.

Stof genoeg, dus, voor een interessante en originele biografie. En de rode draad door zijn rijke en soms avontuurlijke leven? Verzet. Last is altijd een verzetsstrijder geweest. Letterlijk vocht hij in de Spaanse Burgeroorlog bij de Internationale Brigades tegen Franco en zijn fascistische figuurlijk vocht hij bijvoorbeeld ook voor homorechten (zelf was hij hi).

BENT VAN LOOY
Mijn Parijs
Borghorff & Lambregts, 320 blz., 24,99 €

Parijs heeft als reisbestemming blijkbaar geen spatie glans verloren door corona. De boeken die uitnodigen om de straten van de Franse hoofdstad te gaan verkennen, rollen weer een voor een van de persen. Een Parijs museum is het decor van *Brieven aan Camondo* (zie blz. 15 van deze DSL). In *Gare du Nord* vertelt Eric Min over Belgische en Nederlandse kunstenaars in Parijs, 1850-1950, tot en met Hugo Claus. In *Met Parijsse pen* maakt Margot Dijkgraaf literaire omzwervingen. In het bijzonder originele *Paris fantasmie* verkent Lydia Flem de kleine Rue Pétou, huis na huis, bewoner na bewoner, jaar na jaar vanaf 1518.

Hoewel die boeken vooraan op mijn plank liggen, zal ik ook muzikant en culturo Bent Van Looy's *Mijn Parijs* niet versmaden.

Hij nodigt ons letterlijk uit om opnieuw naar Parijs te reizen. Van Looy speelt natuurlijk zijn bekendheid uit in dit 'eigenzinnige reisboek' met guitige portretfoto's op locatie. En hij geeft tips in een vlotte, verleidelijke persoonlijke stijl.

Is dit genre de redding van de reisboeken? Puur informatieve reisdissen hebben het de laatste maanden niet onder de markt gehad. De vraag stortte in. Wegens u weet wel.

CEES NOOTBOOM
Over het Japans klooster Kozan-ji
on de beroemde diertekeningen
Koppernik, 86 blz., 19,50 € (tweede druk rond 18 juni beschikbaar)

Wat het boekenprogramma *Brommer op zee* toch kij-

Jong getinterviewd en dat overtuigend blijkbaar de kopers. De eerste druk van Nootbooms nieuwste is op.

Nochtans is *Over het Japans klooster Kozan-ji* en de *beroemde diertekeningen* veelmeer een kleinoord voor fijnproevers. Het reisverhaal verscheen eerst einde 2020 bij de Duitse uitgever Schirmer/Mosel. Amper 50 bladzijden tekst en '16 kleurenfoto's uit de omgeving van de boeddhistische tempel van Simone Sassen en de complete eerste rol met diertekeningen'. Stassen is de partner en vaste fotograaf van Nootboom.

Kozan-ji is een klooster bij Kyoto in Japan waar tekeningen van speelse dieren uit de vroege dertiende eeuw bewaard worden. De afbeeldingen van padden, kikkers, apen en andere dieren, die met menselijke kenmerken zijn uitgebeeld, vormen een soort stripverhaal in stroken. We zien de dieren bij het baden, bij het aanbidden van Boeddha, op een begrafenis of in een gevecht.

Nootboom wou het met eigen ogen aanschouwen. Zijn verhaal is een nauwkeurige beschrijving van wat hij onderweg ziet, voelt en denkt. Soms leest het lachend en staccato, soms stromen de woorden poëtisch.

'De essentie van het reizen is dat je je overgeeft aan wat je overkomt', schrijft Nootboom, en dat is precies wat in dit boekje gebeurt.

(Bij Nootbooms reguliere uitgever, De Bezige Bij, verscheen onlangs *Australië*, een herdruk van zijn verzameling reisverhalen over *down under*.)

SIMON VESTDIJK
Een Alpenroman
De Kleine Uil, 400 blz., 27,50 €
(e-boek 9,99 €)

Simon Vestdijk (1898-1971) was decennialang Nederlands gedoofted kandidaat voor de Nobelprijs, een beetje zoals Stijn Streuvels in Vlaanderen. *De keltner en de levenden*, *Terug tot Ina Damman* en *Anton Wächter* behoren tot zijn betere werk. Maar *Een Alpenroman*?

In die psychologische roman vallen twee vrouwen op elkaar in de Alpen. Vestdijk behandelt de lesbische liefde objectief - hij oordeelt niet. Dat was gewaagd in 1961 toen het woord 'tegnatuurlijk' nog gangbaar was en zelfs 'ziek' werd gebruikt. Dat bleek ook uit de recensies. Iemand vroeg zich zelfs af, of dat wel kon, een man die over de vrouwenliefde schrijft. Een enkeling zag in deze Vestdijk een pleitbezorger voor homorechten.

Dat uitgeverij De Kleine Uil uit Vestdijks 52 romans deze opdiept, past natuurlijk in het concept van de Regenboogreeks, die gestart is met het verzameld werk van de veel te vroeg gestorven Willem Bijsterveld.

Een Alpenroman was niet Vestdijks ticket voor de Regenboogreeks, wat te lang), maar een boek met een bijzon-

